EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 1.7.2025
COM(2025) 347 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

o průběžném hodnocení Programu pro jednotný trh 2021-2027

{SEC(2025) 195 final} - {SWD(2025) 172 final}

1. ÚVOD

Program pro jednotný trh (dále jen „program“) je program financování EU, který má pomoci jednotnému trhu dosáhnout jeho plného potenciálu a zajistit dlouhodobé oživení Evropy po pandemii COVID-19. Program byl **zaveden nařízením (EU) 2021/690** na období dlouhodobého rozpočtu EU 2021–2027 (tzv. víceletý finanční rámec)[1].

Ustanovení čl. 3 odst. 1 nařízení o programu pro jednotný trh uvádí dva **obecné cíle**:

- „zlepšit fungování vnitřního trhu, a zejména chránit občany, spotřebitele a podniky, především malé a střední podniky, a posílit jejich postavení prosazováním práva Unie, usnadňováním přístupu na trh, stanovováním norem a podporou zdraví lidí, zvířat a rostlin a dobrých životních podmínek zvířat při dodržování zásad udržitelného rozvoje a zajišťováním vysoké úrovně ochrany spotřebitele, jakož i posílením spolupráce mezi příslušnými orgány členských států navzájem a mezi těmito orgány a Komisí a decentralizovanými agenturami Unie;
- vyvíjet, vypracovávat a šířit vysoce kvalitní, srovnatelnou, včasnou a spolehlivou evropskou statistiku, o niž se může opřít tvorba, monitorování a hodnocení všech politik Unie a která pomáhá občanům, tvůrcům politik, orgánům, podnikům, akademické obci a médiím činit informovaná rozhodnutí a aktivně se zapojovat do demokratického procesu.“

Nařízení (čl. 3 odst. 2) rovněž stanoví specifické cíle, které jsou základem pilířové struktury programu:

- Pilíř 1: zefektivňovat vnitřní trh.
- Pilíř 2: posilovat konkurenceschopnost a udržitelnost malých a středních podniků.
- Pilíř 3: zajistit účinné evropské normy, mezinárodní normy účetního výkaznictví a vykazování nefinančních informací a auditorské standardy.
- Pilíř 4: podporovat zájmy spotřebitelů a zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele a bezpečnost výrobků.
- Pilíř 5: přispívat k vysoké úrovni zdraví a bezpečnosti lidí, zvířat a rostlin v oblastech rostlin, zvířat, potravin a krmiv.
- Pilíř 6: vyvíjet, vypracovávat a šířit vysoce kvalitní evropskou statistiku.

Podle **článku 18** nařízení o programu pro jednotný trh musí Komise do čtyř let od zahájení jeho provádění provést průběžné hodnocení, které bude využito v rozhodovacím procesu. Průběžné hodnocení se vztahuje na období provádění 2021–2023.

Hodnocení posuzuje program z hlediska jeho **obecných a specifických cílů**. V souladu s **pokyny pro zlepšování právní úpravy** je hodnocení založeno na analýze pěti hodnotících kritérií (účinnost, efektivita, soudržnost, přidaná hodnota EU, relevance). Hodnocení rovněž posuzuje tři dodatečná kritéria týkající se návrhu programu (flexibilita, synergie, zjednodušení). Vzhledem ke komplexnímu návrhu programu byl pro toto hodnocení zvolen přístup zdola nahoru, pilíř po pilíři. Komise nejprve analyzovala výkonnost každého pilíře na základě jeho specifických cílů, aby posoudila, jak přispěly k obecným cílům programu, a vyvodila závěry pro program jako celek. **Tento přístup se odráží v této zprávě.**

[1] Nařízení o programu pro jednotný trh – 2021/690 – CS – EUR-Lex.

Zjištění, závěry a získané poznatky pomohou Komisi při plánování její práce na zbývající období víceletého finančního rámce. To poslouží jako pevný základ pro návrh budoucích programů a opatření pro jednotný trh ve finančním období po roce 2027.

Tato zpráva vychází z hodnotícího **pracovního dokumentu útvarů Komise,** který vypracovala Komise a který je přiložen ke zprávě. Podrobnější informace o procesu hodnocení a jeho výsledcích jsou uvedeny v pracovním dokumentu útvarů Komise. Na této činnosti se podílel externí dodavatel, který byl pověřen vypracováním **nezávislé studie,** jež byla použita na podporu zjištění hodnocení. Hodnocení využívá také faktické podklady vyplývající z konzultačních činností, posouzení dopadů, monitorovacích zpráv, včetně výročních zpráv, a dalších relevantních údajů.

Metodika hodnocení zahrnovala analýzu údajů a triangulaci zjištění z různých použitých zdrojů. Během hodnocení se vyskytla řada **problémů a omezení,** které lze rozdělit do dvou kategorií. První kategorie zahrnuje problémy související s neexistencí společné struktury podávání zpráv a systému ukazatelů, které by zachycovaly složitost struktury programu a různorodou povahu jeho pilířových činností a odrážely pokrok a kumulativní dopad programu. Druhá kategorie se týká nedostatečných primárních a sekundárních údajů v důsledku omezeného počtu odpovědí na veřejnou konzultaci, skromné zpětné vazby na výzvu k předložení faktických podkladů a nedostatečných statistických údajů pro vyčíslení nákladů a přínosů programu a dosažených výsledků.

2. SOUVISLOSTI

Program pro jednotný trh konsoliduje předchozí rozpočtové položky a šest hlavních programů z předchozího finančního období (2014–2020). Slučuje iniciativy, jako jsou COSME, program pro spotřebitele a program pro potravinový řetězec, do jednoho rámce.

Program pro jednotný trh slouží jako hlavní finanční nástroj EU pro zachování a rozvoj jednotného trhu. Strategické zaměření programu na podporu hospodářského růstu, snižování překážek a posilování spolupráce je v souladu s jeho hlavními cíli, kterými je zajištění silného a integrovaného jednotného trhu.

Celkový rozpočet programu na období 2021–2027 činí 4 353 milionů EUR. V prvních třech letech bylo na program vyčleněno 1 909 milionů EUR, což představuje 44 % celkového rozpočtu. Finanční prostředky programu byly během prvních tří let provádění (2021–2023) přiděleny v souladu s částkami uvedenými v nařízení. Přidělení finančních prostředků mezi jednotlivé pilíře zůstalo v souladu s rámcem stanoveným v nařízení o programu pro jednotný trh[2].

Program je **strukturován do šesti pilířů**, z nichž každý je zaměřen na specifické cíle. Nařízení o programu pro jednotný trh přidělilo každému pilíři orientační podíly z celkového rozpočtu. Finanční prostředky programu jsou rozdělovány prostřednictvím různých mechanismů přizpůsobených specifickým potřebám jednotlivých pilířů.

Hlavní činnosti podporované v rámci programu zahrnují:

- shromažďování údajů, analýzy, evropské úřední statistiky, studie a hodnocení na podporu účinného prosazování a modernizace právního rámce EU,

[2] V článku 4 nařízení o programu pro jednotný trh jsou uvedeny konkrétní částky financování pro každý pilíř v eurech.

- iniciativy na budování kapacit a usnadnění společných akcí mezi členskými státy, jejich příslušnými orgány, Komisí a decentralizovanými agenturami EU,
- finanční podpora mechanismů, které umožňují jednotlivcům, spotřebitelům a zástupcům podniků zapojit se do rozhodovacích procesů,
- zlepšování výměny a šíření odborných znalostí a poznatků,
- vypracování společných evropských norem.

Pilíř 1 podporuje vnitřní trh, například účinným prosazováním **politik hospodářské soutěže a spolehlivých mechanismů dozoru nad trhem**, a bylo na něj vyčleněno 557 milionů EUR (13 %). Ze zakázek byly financovány činnosti, jako je vývoj digitálních platforem, včetně CASE@EC a systému Safety Gate, které zlepšily prosazování hospodářské soutěže a usnadnily bezpečnější tržní postupy. Tyto činnosti přímo směřovaly k cíli zachovat dobře fungující vnitřní trh.

Pilíř 2 podporuje **malé a střední podniky posilováním konkurenceschopnosti, usnadněním přístupu na trhy a umožněním zelené a digitální transformace**, a byla na něj vyčleněna 1 miliarda EUR (24 %). Granty podpořily poskytování přizpůsobených poradenských služeb a umožnily navazování mezinárodních kontaktů prostřednictvím vlajkových iniciativ, jako jsou: i) síť Enterprise Europe Network (EEN), která umožňuje malým a středním podnikům expandovat na nové trhy a zavádět digitální a zelené technologie a ii) program Erasmus pro mladé podnikatele, který usnadnil přeshraniční výměny, podpořil inovace a podnikatelský růst.

Pilíř 3 posiluje **standardizační procesy** a rámce pro podávání zpráv s cílem zajistit harmonizované tržní postupy, a bylo na něj vyčleněno 221 milionů EUR (5 %). Příspěvky evropským normalizačním organizacím a zvláštní granty podpořily vývoj a zavádění harmonizovaných norem, které zajišťují kompatibilitu, usnadňují obchod v rámci EU a pomáhají udržet globální konkurenceschopnost EU.

Pilíř 4 podporuje **ochranu spotřebitele a bezpečnost výrobků** koordinovaným prosazováním a iniciativy v oblasti budování kapacit a bylo mu přiděleno 189,5 milionu EUR (4 %). Prostřednictvím grantů a zadávání veřejných zakázek byly financovány programy budování kapacit pro vnitrostátní orgány a posíleny mechanismy ke zjednání nápravy na straně spotřebitelů. Příkladem jsou evropská spotřebitelská centra, která vyřešila tisíce přeshraničních sporů, a platforma Safety Gate, která umožnila rychlejší určení a odstranění nebezpečných výrobků, čímž ochránila zájmy spotřebitelů.

Pilíř 5 se zabývá **výzvami v oblasti zdraví a bezpečnosti** v potravinářském a zemědělském odvětví prostřednictvím podpory preventivních opatření, kontroly nemocí a udržitelných postupů a bylo na něj vyčleněno 1,68 miliardy EUR (40 %). Granty podpořily mimořádná veterinární a rostlinolékařská opatření a programy a činnosti v oblasti antimikrobiální rezistence a prevence plýtvání potravinami. Kromě toho byly z veřejných zakázek financovány iniciativy v oblasti odborné přípravy v rámci programu Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin. Tyto činnosti posílily opatření v oblasti prevence nemocí, zlepšily dodržování pravidel EU, posílily bezpečnost veřejného zdraví a pomohly zvýšit udržitelnost potravinového řetězce.

Pilíř 6 zajišťuje **vysoce kvalitní evropskou statistiku**, která poskytuje spolehlivé faktické podklady pro tvorbu politik a rozhodování, a bylo na něj vyčleněno 552 milionů EUR (13 %). Veřejné zakázky a granty národním statistickým úřadům umožnily vytvářet spolehlivé soubory údajů, včetně včasných aktualizací hospodářských, sociálních a

environmentálních ukazatelů. Tyto činnosti zajistily tvůrcům politik přístup ke spolehlivým a relevantním údajům, aby mohli účinně řešit vznikající výzvy a příležitosti.

3. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Vzhledem k jedinečné struktuře programu a k tomu, že činnosti jsou prováděny prostřednictvím pilířů programu, se analýza zaměřuje na specifické cíle jako základ pro zjištění pro program jako celek. Z průběžného hodnocení programu vyplývají **pozitivní závěry pro první tři roky provádění (2021–2023).** Hodnocení prokázalo, že klíčové financované akce přispěly k dosažení obecných a specifických cílů programu. Navzdory celkově kladným závěrům v této polovině provádění existuje další prostor pro zlepšení.

3.1. Účinnost

Program byl účinný při dosahování svých cílů, **ačkoli** je možné dosáhnout určitých zlepšení, neboť účinnost jednotlivých pilířů se liší.

Činnosti financované z programu v rámci **pilíře 1** účinně podpořily zlepšení digitálních nástrojů v různých oblastech politiky, včetně politiky hospodářské soutěže, dozoru nad trhem, finančních služeb a informování spotřebitelů. Tyto nástroje zlepšily prosazování pravidel hospodářské soutěže zavedením specifických digitálních řešení a posílily spolupráci s vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž a členskými státy. Příklady, jako je CASE@EC, nástroj pro správu případů, a eRFI, elektronická vyšetřovací platforma Komise, znamenají pokrok, ačkoli zavádění CASE@EC do všech nástrojů politiky hospodářské soutěže je dokončeno pouze zčásti a starší nástroje pro správu případů je třeba postupně ukončit. Kromě toho nástroje jako Vaše Evropa a systém pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI) významně podpořily správní spolupráci a přístup veřejnosti k informacím o EU. Hodnocení však zdůrazňuje, že je důležité pravidelně shromažďovat zpětnou vazbu od uživatelů, aby bylo možné lépe posoudit širší dopad těchto nástrojů.

Pilíř 2 je účinný při dosahování svých cílů, přičemž stěžejní iniciativy, jako je síť Enterprise Europe Network (EEN) a Erasmus pro mladé podnikatele (EYE), dosahují dobrých výsledků. Klienti sítě EEN hlásí velmi vysokou míru spokojenosti a hmatatelné dopady na výkonnost podniku a výměny v rámci programu Erasmus pro mladé podnikatele mají vysokou míru úspěšnosti a potvrzené dopady na učení. Euroklastry účinně využily kaskádové financování na podporu odolnosti a digitalizace a ekologizace malých a středních podniků. Akce na podporu internacionalizace, včetně poradenských center pro práva duševního vlastnictví a Střediska pro spolupráci mezi EU a Japonskem, dosáhly významných výsledků s vysokou mírou spokojenosti a vysokým počtem podpořených malých a středních podniků.

Pilíř 3 účinně podnítil zapojení zúčastněných stran do evropských normalizačních procesů a zvýšil přijetí evropských norem, čímž podpořil harmonizaci a klíčové politické cíle. Zatímco organizace jako Evropský výbor pro normalizaci (CEN) a Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice (CENELEC) dosáhly vysoké míry přijetí na vnitrostátních úrovních, zůstávají výzvy v oblasti zajištění zastoupení EU na mezinárodní úrovni a zlepšení výkonnosti ústavu ETSI. Pilíř také účinně podpořil rozvoj vysoce kvalitních mezinárodních norem účetního výkaznictví a vykazování nefinančních informací a auditorských standardů. Díky financování v rámci programu Evropská poradní skupina pro účetní výkaznictví úspěšně vypracovala první sadu evropských standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti a podpořila stanoviska EU týkající se účetního výkaznictví a Rada

pro dozor nad veřejnými zájmy (PIOB) posílila dohled nad auditorskými standardy zapojením více zúčastněných stran a řešením otázek veřejného zájmu.

Pilíř 4 má zásadní význam pro účinné zachování a posílení ochrany spotřebitele v celé EU a pro zvýšení účasti spotřebitelů na tvorbě politik. Je to zejména díky práci sítě CPC, systému včasného varování Safety Gate, evropským spotřebitelským centrům a iniciativě pro bezpečnost výrobků CASP, jakož i díky prosazování zájmů spotřebitelskými organizacemi na úrovni EU prostřednictvím Evropské organizace spotřebitelů. Pilíř také účinně posílil zapojení spotřebitelů do tvorby politik v oblasti finančních služeb. Organizace Finance Watch a Better Finance významně přispěly k politickým rozpravám, zvyšování povědomí a zastupování zájmů spotřebitelů. Výsledky průzkumu však naznačují potřebu většího zviditelnění a lepší komunikace o činnosti těchto organizací.

Pilíř 5 účinně přispěl ke zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví v celé EU. Podpořil vymýcení a omezení výskytu některých onemocnění zvířat, jako je africký mor prasat (AMP) a vysoce patogenní influenza ptáků (VPAI), a snížil počet případů brucelózy, vztekliny a infekce způsobené *Salmonellou* v populaci drůbeže. Spolufinancovaná opatření pomohla členským státům vymýtit nebo omezit výskyt škůdců rostlin, jako je *Xylella fastidiosa*, tesařík dlouhorohý a háďátko borové. Členské státy a zúčastněné strany hlásí pozitivní dopady prostřednictvím kvantitativních údajů; není však jasné, do jaké míry se na těchto výsledcích podílel program pro jednotný trh. Flexibilita veterinárních a fytosanitárních pracovních programů umožnila přesunout zdroje na naléhavé úkoly, čímž se zvýšila účinnost. Snížené míry spolufinancování však pro některé orgány členských států znamenaly rozpočtové problémy. Pilíř 5 účinně přispěl ke zlepšení sdílení dovedností a znalostí mezi zúčastněnými stranami prostřednictvím programu Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin, sítě referenčních laboratoří a sítě referenčních středisek EU. Rovněž účinně pomáhá v boji proti antimikrobiální rezistenci, zabraňuje plýtvání potravinami a zlepšuje standardy dobrých životních podmínek zvířat.

Pilíř 6 účinně zlepšil kvalitu a včasnost evropské statistiky a poskytl silný faktický základ pro tvorbu politik na jednotném trhu a v klíčových oblastech, jako je zelená a digitální transformace a sociální práva. Údaje Eurostatu sehrály zásadní úlohy při formulování hlavních strategií EU, jako je NextGenerationEU, Zelená dohoda pro Evropu a RePowerEU, a zároveň usnadnily účinnou reakci na krize, například energetickou krizi a onemocnění COVID-19. Evropský statistický program rozšířil statistické pokrytí a zavedl zlepšení v metodice, nové zdroje údajů a lepší postupy validace, čímž výrazně zvýšil spolehlivost údajů. Vysoká úroveň důvěry uživatelů v evropské statistiky, kdy 95 % respondentů v roce 2024 vyjádřilo důvěru, podtrhuje úspěch pilíře při naplňování potřeb tvůrců politik a zúčastněných stran.

3.2. Efektivita

Provádění programu bylo **efektivní**, s efektivním přidělováním zdrojů a znaky nákladové efektivnosti. Příjemci obecně považují náklady a přínosy za přiměřené, bez nepřiměřené administrativní zátěže. Existuje však prostor pro zefektivnění činností pilíře, například pokud jde o nástroj eGrants.

Efektivita programu v **pilíři 1** byla posílena přidělením finančních prostředků na činnosti v oblasti zadávání veřejných zakázek řízené prostřednictvím zadávacího řízení Komise, což umožnilo cílené a zdrojově efektivní poskytování služeb. Digitální nástroje, jako jsou eRFI a IMI, byly vyvinuty a udržovány s nízkými náklady, nahradily nadbytečné systémy a zlepšily sdílení informací mezi vnitrostátními orgány, podniky a veřejností. Navzdory těmto úspěchům bylo zaznamenáno jen omezené zvýšení efektivity při konsolidaci

rozpočtových položek, přičemž ve srovnání s předchozím finančním obdobím bylo pozorováno pouze menší administrativní zjednodušení a zlepšení mechanismů rozpočtových převodů. Snaha o maximalizaci efektivity prostřednictvím odborné přípravy a vzájemného učení, jako je zjednodušené vykazování nákladů u grantů, zůstává oblastí, kterou je třeba zlepšit.

Finanční podpora pro třetí strany v **rámci pilíře 2** je efektivním nástrojem pro podporu malých podniků, ale může vést k administrativní zátěži menších a méně zkušených konsorcií, která dostávají finanční prostředky z programu pro jednotný trh. Příjemci obecně považují administrativní požadavky za přiměřené a klienti sítě EEN z řad malých a středních podniků uvádějí, že služby jsou efektivně sladěny s potřebami podniků. Zjednodušení procesů, například vytvořením standardních šablon, centrální platformy pro řízení a lepších platebních podmínek, je prostředkem ke zlepšení efektivnosti, zatímco menší programové akce je nejlépe vyhradit pro případy s jasným odůvodněním, jako je pilotní projekt inovativních přístupů.

Pilíř 3 zlepšil transparentnost účetního výkaznictví, které bylo zjednodušeno zavedením jednotkových nákladů. Počáteční přechod však přinesl administrativní zátěž, včetně duplicitních procesů nástroje eGrants a nedostatečných úhrad cestovních výdajů v období inflace. Příjemci účinně spravovali finanční prostředky s cílem zajistit efektivní využití peněz a aktivně pracovali na diverzifikaci zdrojů financování, ale pokrok v různých organizacích, jako je Nadace pro mezinárodní standardy účetního výkaznictví (nadace IFRS), Evropská poradní skupina pro účetní výkaznictví (EFRAG) a Rada pro dozor nad veřejnými zájmy (PIOB), se liší. Zajištění dostatečného financování Evropské poradní skupiny pro účetní výkaznictví z veřejných zdrojů a udržitelného modelu financování Rady pro dozor nad veřejnými zájmy je zásadní pro zachování nezávislosti a podporu vysoce kvalitního podávání zpráv podniků o udržitelnosti, které jsou pro investory a kapitálové trhy zásadní.

V **pilíři 4** se díky přechodu na zadávání veřejných zakázek zvýšila efektivita při řešení vyvíjejících se spotřebitelských otázek, jako jsou digitální práva a bezpečnost výrobků, což potvrzují faktické podklady získané z průzkumů a studií. Organizace Better Finance vykázala vysokou produktivitu a účinnost, dosáhla významných výkonů na osobu a vynikala ve srovnání s podobně velkými organizacemi. Stejně tak si organizace Finance Watch udržela vysokou úroveň efektivity, produkovala rozsáhlé výstupy, zejména v oblasti komunikačních aktivit, a zároveň poskytovala vysoce kvalitní práci v oblasti finančních nezákonných praktik, financování zelených malých a středních podniků a předlužení.

Pilíř 5 efektivně podporoval veterinární a rostlinolékařské programy účinným novým přidělením zdrojů na prioritní onemocnění, jako je africký mor prasat a vysoce patogenní influenza ptáků, a současným spolufinancováním opatření na zmírnění ohnisek výskytu škůdců rostlin, například bakterie *Xylella fastidiosa* a háďátka borového. Analýzy nákladové efektivity reakcí na africký mor prasat a bakterii *Xylella fastidiosa* financovaných z programu pro jednotný trh zdůrazňují úlohu programu při snižování finanční zátěže členských států. Podpora Platformy WOAH pro dobré životní podmínky zvířat posílila zavádění a prosazování norem v oblasti dobrých životních podmínek zvířat v celé Evropě. Program Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin také zaznamenal výrazné snížení jednotkových nákladů na odbornou přípravu a účastníka, a to zejména díky přechodu na online formáty.

Pilíř 6 byl efektivní při přidělování zdrojů, přičemž zúčastněné strany uznávají nákladovou efektivitu evropského statistického programu a jeho přiměřené přínosy. Automatizace a

zjednodušení statistických procesů přispěly ke zvýšení efektivity spojené se snížením počtu lidských zdrojů v rámci Evropského statistického systému (ESS). Zúčastněné strany však varují, že další snižování počtu zaměstnanců by mohlo omezit schopnost evropského statistického programu plnit rostoucí požadavky na podrobné a včasné statistiky a investovat do nových technologií. Zjednodušení legislativy a zavedení elektronických nástrojů úspěšně snížilo administrativní zátěž, přičemž zúčastněné strany hlásí v této oblasti střední až vysokou úspěšnost. Skutečnost, že je evropský statistický program závislý na různých zdrojích financování, včetně dále delegovaných prostředků, přispěla k vývoji statistik na míru. Zúčastněné strany však zdůrazňují význam struktury financování, která zajišťuje autonomii a dlouhodobou účinnost.

3.3. Soudržnost

Podle hodnocení je program pro jednotný trh **vnitřně soudržný**. Pilíře a oblasti činnosti se nepřekrývají, každý pilíř se zaměřuje na jiné oblasti politiky s odlišnými regulačními rámci. Soulad s ostatními programy víceletého finančního rámce, jejichž činnosti nejsou v rámci programu pro jednotný trh zdvojovány, a s regulačním rámcem EU, strategiemi EU a širšími cíli zdůrazňuje jeho soudržnost (vnější soudržnost). Je však třeba upozornit na určité nuance, neboť mezioborová a různorodá povaha programu může ztěžovat jeho celkovou koordinaci, což může mít vliv na soudržnost činností.

Pilíř 1 vykazuje vnitřní i vnější soudržnost. Jeho činnosti jsou vzájemně sladěny při plnění cílů stanovených v nařízení o programu pro jednotný trh a odpovídají celkovým strategiím a prioritám Komise. Konsolidace činností v rámci pilíře však nepřinesla očekávané synergie nebo společné akce integrovaného finančního nástroje.

Pilíř 2 vykazuje vnitřní a vnější soudržnost díky lepší součinnosti a spolupráci mezi stěžejními akcemi, jako jsou poradenská centra pro práva duševního vlastnictví. Menší nebo méně souvislé akce však mají slabší vazby na ostatní činnosti. Zúčastněné strany uznávají složitost koordinace v rámci mezioborové struktury programu, pilíř však těží z širšího dosahu a silnějšího postavení programu. Příklady synergií s ostatními pilíři programu pro jednotný trh a programy EU (jako je Horizont Evropa a vnitrostátní a regionální iniciativy) dobře ukazují, jak je pilíř v souladu se širšími podpůrnými rámci, zejména se sítí EEN, a jak je doplňuje.

Pilíř 3 vykazuje vnitřní a vnější soudržnost; sloučení rozpočtových položek pro evropskou normalizaci a účetní výkaznictví nezpůsobilo žádné nesoulady. Specifická povaha jeho činností minimalizuje riziko překrývání nebo konfliktu jak v rámci pilíře samotného, tak s ostatními pilíři. Operační podpora standardizace z programu pro jednotný trh je dokonale propojena s financováním konkrétních projektů z programů, jako jsou Horizont Evropa a LIFE. To posiluje synergie a podporuje priority EU, například Zelenou dohodu pro Evropu a digitální transformaci. Nový mandát Evropské poradní skupiny pro účetní výkaznictví vypracovat evropský standard pro podávání zpráv o udržitelnosti vyplňuje kritickou mezeru v oblasti podávání zpráv o udržitelnosti, přičemž pečlivá pozornost je věnována interoperabilitě s globálními standardy s cílem zajistit soudržnost s mezinárodními rámci.

Pilíř 4 vykazuje silnou vnitřní a vnější soudržnost, neboť jeho činnosti jsou v souladu s cíli nařízení o programu pro jednotný trh a doplňují širší iniciativy EU, například Novou agendu pro spotřebitele. Práce příjemců, včetně organizací BEUC, Better Finance a Finance Watch, odráží přístup založený na spolupráci, který se zabývá jak obecnými problémy spotřebitelů, tak otázkami finančních služeb. Pilíř navíc doplňuje další pilíře programu, jako je pilíř 1 týkající se dozoru nad trhem a pilíř 3 o stanovování norem. Pilíř

rovněž doplňuje programy Horizont Evropa a Digitální Evropa a zajišťuje soulad s klíčovými prioritami EU v oblasti udržitelnosti, digitalizace a ochrany spotřebitele.

Pilíř 5 má silnou vnitřní soudržnost ve svých částech týkajících se bezpečnosti potravin, přičemž oblasti zdraví zvířat a rostlin se vzájemně doplňují, aby byla zajištěna bezpečnost v celém potravinovém řetězci. Z vnějšího hlediska je v souladu s prioritami EU, včetně Zelené dohody pro Evropu, strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a opatření společné zemědělské politiky (SZP), a to prostřednictvím iniciativ, jako je omezení plýtvání potravinami, minimalizace používání pesticidů a boj proti antimikrobiální rezistenci (AMR). Pilíř jasně doplňuje další programy, zejména Horizont Evropa a EU4Health: každý program se zaměřuje na odlišné, avšak koordinované aspekty udržitelného zemědělství, zmírňování antimikrobiální rezistence a environmentální udržitelnosti. Tím se maximalizuje dopad a zamezí se zdvojování úsilí.

Cíle a činnosti **pilíře 6** vykazují silnou vnitřní i vnější soudržnost, která je podporována právními rámci pro konzistentní a srovnatelné statistiky ve všech členských státech. Zajišťuje soudržnost prostřednictvím právních rámců, řídících orgánů a souladu se strategiemi EU. Spolupráce s Evropskou centrální bankou a mezinárodními organizacemi zvyšuje efektivitu a soudržnost s globálními standardy.

3.4. Přidaná hodnota EU

Program pro jednotný trh vytváří **přidanou hodnotu,** které by financování na vnitrostátní úrovni nemohlo dosáhnout. Financované činnosti umožňují Komisi plnit její právní povinnosti při řešení otázek spadajících do její působnosti. Vzhledem k povaze výzev a potřeb týkajících se fungování jednotného trhu je nutné přijímat opatření i na úrovni EU. Tímto způsobem vytváří program přeshraniční přínosy a úspory z rozsahu, kterým by opatření na vnitrostátní úrovni nemohla dostát, což podtrhuje jeho přidanou hodnotu.

Pilíř 1 přináší přidanou hodnotu EU tím, že umožňuje Komisi plnit její právní povinnosti, které nelze přenést na členské státy, a dosahováním úspor z rozsahu. Podpora přeshraničních služeb v rámci programu, jako je koordinace mezi vnitrostátními orgány, prosazování práva EU a sdílené nástroje IT, přináší výhody, kterých nelze dosáhnout na vnitrostátní úrovni. Tyto činnosti mají zásadní význam pro prohloubení jednotného trhu, zvýšení konkurenceschopnosti a zajištění účinného rozvoje a sledování právních předpisů a politik EU. Kromě toho hodnocení zdůrazňuje, že bez financování z programu pro jednotný trh by ke splnění těchto povinností byly zapotřebí alternativní zdroje financování EU.

Pilíř 2 má významnou přidanou hodnotu EU, neboť podporuje přeshraniční spolupráci, umožňuje vzájemné učení a poskytuje srovnání a pokyny pro politiku v oblasti malých a středních podniků, čehož nelze dosáhnout prostřednictvím vnitrostátních programů. Konzultace se zúčastněnými stranami důsledně potvrdily jedinečnou hodnotu iniciativ na úrovni EU při harmonizaci předpisů a rámců pro jednotný trh. V zájmu řešení nerovnoměrné účasti na výzvách a projektech se nyní propagační úsilí a požadavky na konsorcia zaměřují na nedostatečně zastoupené země, čímž se zajišťuje širší inkluzivnost a trvalá přidaná hodnota EU.

Pilíř 3 poskytuje velkou přidanou hodnotu EU tím, že zajišťuje trvalou podporu organizacím uvedeným v příloze III (organizace zastupující malé a střední podniky,

spotřebitele, zájmy životního prostředí a sociální zájmy v evropské normalizaci[3]), které jsou závislé na financování z programu pro jednotný trh, aby mohly zůstat aktivní a zapojené do procesu normalizace. Bez financování ze strany EU hrozí riziko opětovného převedení na úroveň jednotlivých států, což může oslabit jednotný hlas EU na mezinárodních hospodářských a finančních fórech a snížit soudržnost a efektivitu. Činnost EU je nezbytná pro dohled a koordinaci, sladění normalizačního úsilí s právními předpisy EU a veřejnými zájmy, zabránění roztříštěnosti trhu a zajištění vysoce kvalitních a použitelných norem.

Pilíř 4 přináší významnou přidanou hodnotu EU tím, že financuje studie a shromažďování údajů o spotřebitelských otázkách, což umožňuje tvůrcům politik řešit vznikající rizika, porovnávat výkonnost členských států a utvářet koordinovaná donucovací opatření. Program pro jednotný trh podporuje prosazování zájmů spotřebitelů na úrovni EU a zajišťuje zastoupení v oblastech, jako jsou finanční služby, které by na vnitrostátní úrovni nebyly dostatečně řešeny. Spolupráce s mezinárodními organizacemi a zeměmi mimo EU navíc posiluje rozsah a dopad spotřebitelské politiky EU, která se při řešení přeshraničních problémů a účinném prosazování zájmů spotřebitelů opírá o koordinovaná opatření založená na datech.

Opatření v rámci **pilíře 5** mají pozitivní dopad na ochranu zdraví lidí, zvířat a rostlin, posilují postavení veřejnosti prostřednictvím informovanosti spotřebitelů a sdílení znalostí a zajišťují větší udržitelnost potravinových systémů. Přináší významnou přidanou hodnotu EU tím, že umožňuje koordinovaná opatření v oblasti zdraví zvířat a rostlin, kterých by členské státy nemohly dosáhnout samy nebo by je jen obtížně financovaly. Finanční prostředky z programu podporují mimořádná veterinární a rostlinolékařská opatření a programy, banky očkovacích látek (které jsou zásadní pro řešení přeshraničních nákaz zvířat a škůdců rostlin) a základní nástroje, jako jsou referenční laboratoře EU a odborné přípravy v rámci programu Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin. Toto úsilí významně přispívá ke zlepšení kapacit úředních kontrol členských států, harmonizaci prosazování práva a zajištění jednotného přístupu nezbytného pro hladké fungování jednotného trhu.

Pilíř 6 přináší silnou přidanou hodnotu EU díky své nestrannosti, spolehlivosti a harmonizované srovnatelnosti mezi členskými státy. Centralizovaný rámec a metodické pokroky výrazně zlepšily kvalitu a včasnost údajů, což umožnilo přijímat informovaná rozhodnutí. Iniciativy, jako je evropský přehled statistických ukazatelů oživení, ukazují, že se mohou přizpůsobit novým potřebám, zatímco granty a úsilí o spolupráci posilují kapacitu členských států. Zúčastněné strany všeobecně oceňují evropský statistický program pro jeho zásadní úlohu při poskytování jednotných, standardizovaných statistik, které jsou nezbytné pro tvorbu politik – což by členské státy samy nedokázaly. Soulad Eurostatu s celosvětovými standardy dále podtrhuje význam jeho činnosti.

3.5. Relevantnost

Cíle programu a činnosti prováděné v rámci všech jeho pilířů jsou i nadále **relevantní** pro potřeby jednotného trhu a prokazují určitou míru přizpůsobivosti v reakci na nově vznikající a nepředvídané výzvy (např. onemocnění COVID-19, Ukrajina), a to i při poměrně skromném rozpočtu, který nepředpokládal inflační tlaky nebo tyto události v průběhu provádění programu. Relevantnost programu vzrůstá s ohledem na nové politické

[3] Nařízení o normalizaci – 1025/2012 – CS – EUR-Lex.

výzvy, které se odrážejí v nových politických směrech[4] a nedávných zprávách vypracovaných Enricem Lettou a Mariem Draghim[5]. Skromný rozpočet programu a potřeba lepšího zviditelnění některých činností a informování o nich však naznačují oblasti, které je třeba zlepšit, aby se zajistilo, že program bude i nadále odpovídat potřebám veřejnosti, podniků a politickým výzvám EU obecně.

Pilíř 1 je i nadále velmi relevantní, neboť podporuje prosazování práva Unie, pravidla hospodářské soutěže, IT systémy a koordinační skupiny, které jsou v souladu se strategiemi a prioritami Komise. Význam pilíře má dále růst, neboť přispívá k růstu, investicím a dokončení jednotného trhu, včetně vytvoření unie úspor a investic v rámci politických směrů na období 2024–2029.

Cíle a opatření **pilíře 2** jsou vysoce relevantní. Jsou úzce sladěny se strategiemi a prioritami EU a s pracovními programy vytvořenými na základě rozsáhlých konzultací se zúčastněnými stranami s cílem zajistit, že budou reagovat na vyvíjející se potřeby malých a středních podniků a jednotného trhu. Zlepšení by však bylo možné dosáhnout tím, že by se v pracovních programech výslovně propojily akce s cíli a příjemci by nebyli zahlcováni příliš mnoha požadavky.

Pilíř 3 je i nadále relevantní, protože je dobře sladěn s potřebami trhu, podporuje volný pohyb kapitálu v rámci jednotného trhu, zvyšuje konkurenceschopnost společností EU na světových kapitálových trzích a zajišťuje, aby byly zájmy EU zastoupeny při vytváření standardů. Činnosti, jako je vytváření standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti podle směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti Evropskou poradní skupinou pro účetní výkaznictví, mají zásadní význam pro provádění právních předpisů EU, ovlivňování celosvětové normalizace a řešení rostoucího významu podávání zpráv o udržitelnosti.

Pilíř 4 je i nadále vysoce relevantní, neboť se zabývá ochranou spotřebitelů a finančními službami prostřednictvím činností, které jsou v souladu s Novou agendou pro spotřebitele a prioritami EU. Iniciativy, jako jsou Consumer PRO, granty ADR a IT nástroje, například systém Safety Gate a prohledávací nástroje (crawlery) pro elektronický dohled eSurveillance, účinně podporují donucovací orgány, posilují postavení spotřebitelů a zajišťují bezpečnost výrobků. Příjemci v rámci organizací Better Finance a Finance Watch hrají zásadní úlohu při zastupování spotřebitelů finančních služeb. Jejich odbornost bude nabývat na významu spolu se zaměřením EU na unii úspor a investic a finanční gramotnost, i když v budoucnu může být zapotřebí většího zviditelnění a zdrojů.

Pilíř 5 přispívá k silnějšímu a soudržnějšímu jednotnému trhu a je velmi důležitý pro vyvíjející se potřeby potravinového řetězce EU. Pilíř se zabývá klíčovými otázkami, jako jsou nová onemocnění, antimikrobiální rezistence, bezpečnost potravin a udržitelné postupy. Spolufinancovaná mimořádná opatření proti nákazám zvířat a chorobám rostlin pomohla zmírnit zátěž zemědělců. Činnosti zaměřené na dohled, laboratorní kontroly a udržitelnou produkci potravin jsou v souladu s širšími politikami EU, jako je Zelená dohoda pro Evropu a strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“, což znamená trvalou relevantnost při řešení problémů v oblasti veřejného zdraví a udržitelnosti.

Pilíř 6 je i nadále velmi relevantní. Je v úzkém souladu s potřebami Evropského statistického systému a dalších zúčastněných stran, neboť se zabývá měnícími se politickými prioritami a požadavky na údaje. Ačkoli Evropský statistický systém prokázal

[4] Politické směry Evropské komise pro období 2024–2029.

[5] „Draghiho zpráva“, Konkurenceschopnost EU: Výhled do budoucna – Evropská komise. „Lettova zpráva“, Enrico Letta – Mnohem víc než trh (duben 2024).

svou přizpůsobivost, zejména během krizí, které představují například pandemie COVID-19 nebo válka na Ukrajině, nedostatky v granularitě regionálních dat, včasnosti a začlenění nových zdrojů údajů zdůrazňují potřebu pokračovat v inovacích a vylepšeních, aby bylo možné splnit nové politické požadavky.

3.6. Flexibilita

Program pro jednotný trh částečně dosáhl očekávaných přínosů integrovaného programu. Potenciál programu v oblasti **flexibility** přinesl některé pozitivní výsledky, ale jeho plný potenciál zůstává nevyužit. Rozpočtové převody byly relativně nízké a uskutečnily se mezi rozpočtovými položkami spravovanými stejným útvarem Komise.

3.7. Zjednodušení

Ačkoliv průběžné hodnocení poskytuje určité důkazy, celkové **zjednodušení** na úrovni programu nedosahuje očekávané úrovně. Určité zjednodušení přinesl jednotný právní základ programu: Komise musela připravit pouze jeden návrh a Parlament a Rada musely přijmout pouze jedno nařízení. Důkazy o dalším zjednodušení jsou však omezené, protože k pokrytí různých oblastí politiky je stále zapotřebí více výborů a pracovních programů.

3.8. Synergie

Očekávané **synergie** plynoucí z konsolidace činností do jediného finančního nástroje se plně nenaplnily, a to navzdory spolupráci napříč oblastmi politiky, což znamená dobrou spolupráci mezi útvary Komise. Byly provedeny společné činnosti v rámci více pilířů, ale bylo by jich možné rozvinout více.

4. DOPORUČENÍ

Navzdory celkově pozitivním závěrům v této polovině provádění existuje prostor pro zlepšení. S ohledem na omezený rozpočet programu a jeho pevný programový plán je náročné přizpůsobit se novým politickým prioritám bez podstatného navýšení rozpočtu. Zejména vyšší než očekávaná inflace snížila počet a rozsah akcí, které mohly být provedeny.

Potenciál flexibility, synergií a zjednodušení by měl být dále využíván, aby se co nejlépe využila jedinečná koncepce programu. Útvary Komise odpovědné za jednotlivé pilíře programu by mohly prozkoumat možnost zahájení více společných opatření, jako je odborná příprava napříč pilíři, sdílené činnosti v oblasti zadávání veřejných zakázek, společné nákupy databází, společné studie, průzkumy Eurobarometr, rámcové smlouvy a společné IT projekty. V souvislosti s nástrojem eGrants je třeba zvážit zjednodušení.

Shromažďování údajů týkajících se plnění ukazatelů by mohlo být racionálnější. Systematičtější shromažďování údajů ve všech pilířích by lépe posloužilo k hodnocení provádění programu. To by Komisi umožnilo přijmout nápravná opatření, která by zajistila, že činnosti budou účinně a efektivně sloužit k dosažení cílů a zůstanou relevantní a soudržné v rámci programu pro jednotný trh i s širšími prioritami EU.

Některé ukazatele v **rámci monitorování a hodnocení** by mohly být aktualizovány a zpřesněny, aby byly více přizpůsobeny programu a lépe odrážely výkonnost programu. Tím by se také zlepšilo shromažďování údajů, rámec by se více přiblížil intervenční logice

a v konečném důsledku by se zlepšilo hodnocení provádění programu, zejména při závěrečném hodnocení.

Pilíř 1: Případné častější shromažďování zpětné vazby od uživatelů služeb, jako je Vaše Evropa – Poradenství a kompas taxonomie EU, by případně zlepšilo sledování spokojenosti uživatelů a poskytování služeb[6]. Zavedení jednotného systému podávání zpráv pro všechny rozpočtové položky by zefektivnilo sledování činností, výstupů a výsledků. To by mohlo odhalit příležitosti k synergiím v oblastech typu společné zadávání veřejných zakázek, odborné příprava a koordinované prosazování ve více oborech.

Pilíř 2: Systematické sledování ukazatelů výstupů a výsledků ve zprávách o projektech by vedlo k určení všech malých a středních podniků podporovaných v rámci programu. Výslovné propojení těchto ukazatelů se specifickými cíli by přineslo větší jasnost ohledně dopadu programu. Ukazatele výsledků by mohly být zlepšeny propojením spokojenosti malých a středních podniků s obdrženou podporou a případnými následnými opatřeními, která přijmou. Harmonizovaný průzkum by se měl pokusit shromáždit údaje například o dopadu na růst, digitalizaci a internacionalizaci.

Pilíř 3: Vytvoření jasnějších mechanismů monitorování a zpětné vazby pro účast v normalizačních procesech by zlepšilo pochopení toho, jak financování EU (zejména organizací uvedených v příloze III) ovlivňuje zapojení zúčastněných stran. Některé organizace, které jsou financovány s cílem podpořit vývoj norem účetního výkaznictví a vykazování nefinančních informací, by byly vážně postiženy, pokud by nedostaly žádné finanční prostředky, což by ohrozilo jejich schopnost pokračovat v jejich činnostech, jež mají zásadní význam pro cíle politiky EU. Je také nutné navýšit základnu pro financování těchto organizací.

Pilíř 4: Zkušenosti s programem ukázaly, že ačkoli je třeba mít ukazatele pro měření kvantitativních výstupů příjemců, existují problémy při měření kvality nebo dopadu činností pomocí kvantitativních ukazatelů. Někteří příjemci se rovněž potýkali s finančními problémy v důsledku zvýšené inflace, která nebyla pokryta částkami v původním návrhu programu. Soulad výrobků s předpisy a jejich bezpečnost by se zlepšily zajištěním většího počtu pracovníků dozoru nad trhem, lepší spoluprací s celními orgány, rychlejším šířením zjištění výzkumu a častějšími výzvami k předkládání žádostí o financování. Rozdílná úroveň zdrojů mezi účastníky grantu mohla ovlivnit úroveň dosažených výsledků těchto akcí, zejména v případech, kdy je vyžadováno odpovídající financování.

Pilíř 5: Zlepšení rámce pro sledování programu stanovením ukazatelů by pomohlo lépe měřit účinnost a efektivitu financovaných činností, například při sledování pokroku a dopadu činností referenčních středisek Evropské unie v oblasti dobrých životních podmínek zvířat. To by také pomohlo lépe posoudit, do jaké míry tyto činnosti přispívají k hladkému fungování vnitřního trhu. K zajištění účinného provádění veterinárních a rostlinolékařských mimořádných opatření a programů je zapotřebí přístup k rezervě na pomoc při mimořádných událostech.

Pilíř 6: Je třeba i nadále investovat do nových technologií a inovativních zdrojů údajů. Zásadní význam má zlepšení přizpůsobivosti rychlému technologickému vývoji a je třeba neustále usilovat o zlepšení včasnosti, snížení zpoždění při zveřejňování a posílení iniciativ členských států v oblasti budování kapacit. Aby bylo možné efektivně reagovat na

[6] Portál Vaše Evropa zahrnuje mechanismus zpětné vazby a každoročně provádí průzkum zpětné vazby uživatelů.

nejdůležitější potřeby v oblasti údajů s významným dopadem, je třeba upřednostnit statistické výstupy a nadále koordinovat činnost s ostatními subjekty EU. Za tímto účelem by měly být vyvinuty silnější mechanismy pro zvýšení zapojení uživatelů a lepší pochopení jejich potřeb a priorit, včetně včasnější a inkluzivnější zpětné vazby. Je považováno se důležité pokračovat v budování pilíře evropské statistiky, včetně jeho činností a rozpočtu, v rámci struktury budoucího víceletého finančního rámce s cílem podtrhnout jeho nezávislou a nestrannou povahu.